Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 159. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го СЕРПНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 19, 1954. No. 159. VOL. LXI.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ПРИЙНЯЛА ПРОТИКОМУНІСТИЧНИЙ ЗАКОН В РЕДАКЦІЇ СЕНАТУ

СЕНАТ ЗНОВУ ЗАЯВИВСЯ ЗА ТИМ, ЩОБ КАРАТИ ЧЛЕНІВ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів змінила попередньо ухвалений законопроєкт і прийняла більшістю 208 до 100 голосів ту редакцію цього закону, щоб членів комуністичної партії карати карою тюрми до 5 років і грошовою карою до 10,000 долярів. Сенат знову голосував за тим самим законом і прийняв його більшістю 41 до 39 голосів, домагаючись, щоб таки карати за приналежність до комуністичної партії. Але цей законопроєкт не має ще кінцевої редакції, бо він мусить бути узгіднений на спільній комісії, якої члени складатимуться з конґресменів і сенаторів. Члени цієї комісії від Палати Репрезентантів мають інструкції, щоб на цій спільній комісії обстоювали той законопроєкт, що прийняв вже два рази Сенат. Президент Айзенгавер на пресовій конференції заявив, що уряд міг би погодитися на те, щоб підписати той законопроєкт, який за першим разом прийняла Палата Репрезентантів, це значить, щоб заборонити комуністичну партію, але не карати членів цієї партії за приналежність до неї. Коли ж пізніше президент довідався, що і Палата Репрезентантів прийняла законопроєкт, який передбачає кару за приналежність до комуністичної партії, президент відмовився дати коментар. Гадають, що през. Айзенгавер скористає з права „вета" і не підпише цього закону, бо уряд не погоджується на те, щоб карати окремих членів комуністичної партії за те, що тільки до неї належать. Але політичні спостерігачі гадають, що Конґрес матиме потрібні дві треті голосів, щоб ще раз прийняти той законопроєкт в обидвох палатах, і тоді він буде важний мимо спротиву президента.

Герберт Гувер, молод., іменований державним підсекретарем

Вашингтон. — Президент Айзенгавер іменував сина бувшого президента Герберта Гувера молодшого державним підсекретарем. Гувер вже затверджений Сенатом, і він має перейняти свій пост 1-го жовтня цього року від генерала Бедела Смита, який зрезиґнував з свого становища з огляду на своє здоровя.

Гувер має 51 рік, останній рік він був дорадником державного секретаря Джана Фостера Доллеса, і йому вдалося привести до порозуміння в справі довгого спору за іранську нафту, за що його всі хвалили. Державний підсекретар має вести всі адміністраційні справи державного департаменту, щоб сам державний секретар мав більше часу на ведення закордонної політики. Часом і державний підсекретар мусить виконувати й політичні справи, як це було недавно з Беделем Смитом, який замість Доллеса репрезентував ЗДА на Женевській конференції.

Опрацьовують податкові правила

Вашинґтон. — Податковий комісар Т. Колеман Ендрю заявив, що в зв'язку з зміною в податковому законі (подібної зміни не було впродовж 75 років), — податкові урядовці опрацьовують нові правила, згідно з якими треба буде платити податок в найближчому році. Досі виявлено вже 59 категорій, в яких зайдуть зміни в плаченні податків за новим законом. Але таких змін буде більше. Податковий уряд підготовить нові формуляри для мільйонів податковців і видасть окрему книжку під заголовком „Податкові правила".

Конґрес підвищив межу державної заборгованости на 6 більйонів

Вашинґтон. — Конґрес погодився підвищити межу державної заборгованости з теперішних 275 більйонів долярів до 281 більйона долярів, отже збільшити її на шість більйонів долярів. Цей закон важливий до 30 червня 1955 року, і коли б виявилася потреба дальшої заборгованости держави, тоді мусів би Конґрес знову вирішувати цю справу. Сенат і Палата Репрезентантів перед виборчою кампанією з поспіхом викінчують всі справи порядку дня.

Бенсон про допомогу фармерам

Вашинґтон. — Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон звернувся до південно-західних залізничих компаній, щоб вони знизили ціни за перевіз залізницями корму для худоби в тих районах, де панує посуха. В своєму зверненні він зазначає, що „фармери мають великі втрати в рогатій худобі" внаслідок посухи, а також бракує їм паші. Фармери вже мусіли зредукувати стан своєї худоби, а деякі зовсім її зліквідують. Райони, що їх визнав уряд, як райони, уражені посухою, знаходяться в таких стейтах: Аркензас, Колорадо, Міссурі, Ню Мехіко, Оклагома, Тексас і Вайомінґ.

В АМЕРИЦІ

● **Сенат і Палата Репрезентантів** прийняли закон про надання пенсії вдові по покійному судді Найвищого Суду Фреді М. Винсоні. Її пенсія становитиме 5,000 долярів річно.

● **Тисяча поліцистів** і детективів охороняли президента Айзенгавера і його дружину під час перебування їх в Ню Йорку 17 серпня, куди вони їздили реєструватися як виборці.

● **Адвокатське Товариство** Нюйоркського повіту вислало до Конґресу домагання, щоб і адвокатів включили в систему соціяльного забезпечення. Ця адвокатська повітова організація заявилася більшістю у відношенні два до одного за тим, щоб належати до системи соціяльного забезпечення.

● **Четверо з канадійських п'ятерних**, після смерти своєї сестри Емілії Діон, плянують влаштувати своє майбутнє так: Івонна і Сесілія хочуть бути медичними сестрами, Анет хоче бути піяністкою, а Марія ще не знає, чи знову йти до манастиря, де вона вже перебула дев'ять місяців.

● **Обидві партії, демократи і республіканці**, вже приготовляються до осінніх виборів: відбувають в тій цілі збори, і думають, як би зібрати найбільше фондів на виборчу кампанію, під час якої вирішуватиметься справа, хто буде контролювати Сенат і Палату Репрезентантів.

● **Число нещасливих випадків** у місті Ню Йорк збільшилося в останньому тижні у порівнянні з тим самим тижнем минулого року. Тепер цих випадків було 649, а минулого року — 574. Але число смертних випадків зменшилось з 13-ох до 6-и. Цього року всіх поранень в автових випадках було 911, а минулого року — 754.

ПРЕЗИДЕНТ І Н-НІ АЙЗЕНГАВЕР РЕЄСТРУЮТЬСЯ ДО ВИБОРІВ

Президент Двайт Д. Айзенгавер, разом з дружиною, побував у вівторок, 17-го серпня в Ню Йорку, що є місцем його „постійного осідку", щоб в бюрі Виборчої Ради зареєструватися до участи в найближчих виборах в листопаді. Під час побуту в Ню Йорку президента охороняло 1,000 полісменів.

АРХИЄПИСКОП МСТИСЛАВ ВІДВІДАВ ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

З Консисторії Української Православної Церкви в ЗДА повідомляють:

Дня 13 серпня, з доручення президента ЗДА Д. Айзенгавера, помічник державного секретаря — амбасадор Роберт Морфі прийняв на півгодинній авдієнції архиєпископа Мстислава, який прибув до департаменту стейту в супроводі секретаря консисторії прот. Д. Лещишина та правного дорадника Церкви І. Романишина з Нюарку. Окрім згаданих, в конференції взяв участь керівник Східньо-Европейського відділу державного департаменту Френсіс Стівенс.

Конференція була присвячена справі правного положення нової української іміґрації в ЗДА, зокрема потребі облегшення багатьом з-посеред неї, вирівняти недокладності в персональних даних, що заіснували внаслідок страху перед примусовою репатріяцією до СССР в роках 1945-47.

Владика Мстислав докладно представив причини, які довели до того, що на початку 1945 р. в країнах Західньої Европи опинилось майже 5 мільйонів українців, з яких, з огляду на примусову репатріяцію, ледве кільканадцять тисяч мали змогу скористати пізніше з опіки ЗДА. Владика Мстислав вручив п. Р. Морфі меморандум, в якому, поза всебічним представленням справи, Українська Православна Церква в ЗДА просить Уряд ЗДА видати відділам натуралізації адміністративне розпорядження, яке б улегшило потребуючим направити недокладності в їхніх персональних документах.

Час, що був присвячений конференції та всебічне заінтересовання цілістю проблеми амбасадора Р. Морфі і п. Ф. Стівенса свідчать про велику й прихильну увагу державних чинників ЗДА до потреб нової української іміґрації в ЗДА. Наприкінці авдієнції, амбасадор Р. Морфі виявив бажання сфотографуватись з учасниками конференції.

Пополудні того ж дня, архиєпископ Мстислав відвідав у Сенаті члена комісії закордонних справ сенату Александра Смита, сенатора від стейту Ню Джерзі, який вже не раз виступав у сенаті в справах української іміґрації, як тієї, що ще перебувала в Німеччині й Австрії, так і тієї, що опинилася в ЗДА. Сенатор А. Смит докладно обговорив в владикою Мстиславом порушену в меморандумі справу й запевнив про свою повну підтримку прохання Української Православної Церкви в ЗДА. Владику і його оточення сенатор Смит прийняв в кабінеті віцепрезидента ЗДА й наприкінці відвідин запросив до спільної фотографії.

Того ж дня владика зустрівся з кол. сенатором Української Народної Республіки, а в рр. 1918-1920 українським амбасадором в Лондоні, п. Марголіним, який, не зважаючи на літній вік, і далі ретельно працює для української визвольної справи на терені Вашинґтону.

Треба згадати, що конференція в державному департаменті відбулася внаслідок листа владики Мстислава до президента Д. Айзенгавера, якого владика вислав 18 липня. В опрацюванні меморандуму взяла участь асоціяція був. українських політв'язнів совєтського та інших тоталітарних режимів.

Айзенгавер проти атаки Мічелла

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер на пресовій конференції відповідав на запит у справі атаки голови Крайового Демократичного Комітету на нього і директора Боббі Джовнеса і заявив, що це не правда, щоб Джовнес міг впливати на президента в тому дусі, щоб він, президент, казав заключити контракт із тією фірмою, де Джовнес є одним з директорів. Президент заявив, що він може опублікувати всі документи в цій справі. Ця фірма — це Діксон-Ейтс синдикат, яка мала б доставляти електр. струм до нової атомової фабрики по вищій на 90 або 140 мільйонів долярів ціні, як пропонували інші фірми. Президент заявив, що він нічого не чув про ті інші оферти. Що ж до себе самого, то Айзенгавер не боронив себе, тільки заявив, що його „книга відкрита" і її кожний може читати. Мічелл після заяви президента ще раз повторив своє обвинувачення і сказав, що він домагається слідства в цій справі та що він вдоволений з того, що президент радо на це погоджується.

● **Чистий зиск** Шоколядової Корпорації Герші в першій половині цього року обнизився до 3,100,483 долярів, або до 1.19 доляра за один пай. Минулого року один пай мав вартість 1.90 доляра, а чистий зиск становив 4,812,992 доляри.

„РАДІО ВИЗВОЛЕННЯ" В МЮНХЕНІ ПОЧАЛО ПЕРЕДАЧІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Ню Йорк. — З Американського Комітету Визволення від большевизму повідомляють:

„Радіо Визволення, антикомуністична радіовисильня в Мюнхені, Німеччина, в якому працюють утікачі та еміґранти із совєтських територій, започаткувало сьогодні, 16-го серпня, вперше радіопересилання українською мовою, перестерігаючи український нарід, що совєтський режим намагається скріпити себе відкликами до української національної гордости та пропозиціями стану „молодшого брата" великоросів за підтримку диктатури. Повідомлення про відкриття радіопересилань в Україну та збільшення використовуваних Радіом Визволення мов до 17, проголосив у нюйоркському бюрі Американського Комітету Визволення від большевизму голова цього Комітету, адмірал Леслі С. Стівенс. Американський Комітет забезпечує фінансову підтримку для Радіо Визволення. В інавґураційній радіопередачі українською мовою підкреслено, що український нарід, тепер жорстоко поневолений большевицькою диктатурою, неодмінно займе своє місце в „сім'ї вільних народів", і закликається його, щоб він не дав заманути себе в „братерство" з тиранією, яка знищила демократичну Українську Республіку та переводить серед українців криваві чистки і десяткуючий населенням голод. В ній закликається українців об'єднатися з іншими совєтськими народами для боротьби проти совєтського режиму. Сподіваються, що нові радіопересилання сильно збільшать кількість слухачів Радіо Визволення в Совєтському Союзі. Українці щодо числа є після росіян другим народом Совєтського Союзу і їх кількість становить 44,000,000. З доданням українських програм, Радіо Визволення має тепер дев'ять мовних відділів. Воно започаткувало свої пересилання 1-го березня 1953-го року одномовним, російським відділом. Крім російської і української мов, радіопередачі пересилаються тепер у мовах: білоруській, вірменській, грузинській, азербайджанській, татаро-башкирській, в чотирьох туркестанських мовах: узбецькій, туркменській, киргизькій і казахській, та в шести північно-кавказьких мовах: аварській, карачо-балкарській, чечено-інгуській, черкеській, осетинській, кумікській та лезгінській. Адмірал Стівенс повідомив, що Радіо Визволення впродовж півторарічного існування значно поширило теж радіопередавальні можливості. Воно має тепер сім радіовисилень, що діють на 10-15 різних хвилях 24 години на добу, передаючи свої програми, приготовані спеціялістами з-поміж еміґрантів, для совєтських окупаційних сил у Східній Німеччині і Австрії та для західних і південних районів Совєтського Союзу. Адмірал Стівенс заявив, що Совєти від першого дня пересилання Радіо Визволення реаґували на них, ведучи сильну кампанію заглушувань. Згідно з відомостями Комітету, заглушування у відношенні до Радіо Визволення інтенсивніші, ніж у відношенні до будь-яких західних радіопересилань до Совєтського Союзу. Адмірал Стівенс уважає, що причиною цього є факт, що програми Радіо Визволення приготовляють колишні совєтські громадяни, які знають, як найефектовніше звертатись до своїх земляків за залізною заслоною. Найновіші втікачі з окупованих Совєтами просторів потверджують, що там слухають програми Радіо Визволення і саме ці програми заохотили їх до втечі. Пригадуючи недавню атаку на Американський Комітет у московській газеті „Правда", написана нібито українським еміґрантом, який вернувся до Совєтського Союзу, адмірал Стівенс висловив здогад, що це було інспіроване Совєтами зі страху перед ефектом плянованих радіопрограм українською мовою. У зв'язку з відкриттям цих програм, адм. Стівенс вислав таку телеграму Українському відділові: „Всі урядовці Американського Комітету прилучаються до моїх сердечних ґратуляцій працівникам Українського відділу за їх гарні зусилля відносно сьогоднішнього започаткування українських радіопересилань".

Це є повний текст повідомлення Ам. Комітету.

МАРШАЛ БУЛҐАНІН „НЕ ХОЧЕ ВІЙНИ"

Москва. — „Геть із війною" — заявив з патосом совєтський маршал Ніколай Булґанін, військовий міністер в уряді Маленкова, і зараз же додав: „Але, коли б прийшла війна, то ми, не зважаючи на всю нашу ненависть до війни, будемо діяти". „Коли це необхідно, то будемо воювати". Цю заяву склав Булґанін у формі тосту, що його виголосив на бенкеті в індонезькій амбасаді з нагоди роковин проголошення самостійности Індонезії. Він сказав далі: „Кажу це, як маршал Совєтського Союзу і командувач всіх збройних сил СССР. Не думайте, що Совєтський Союз хоче воювати. Ми не хочемо цього. Говорю це не тому, що ми слабі, але з чисто людського становища, — не хочемо кровопролиття. Ми вже воювали досить". Булґанін навів при цьому свою розмову з американським військовим аташе у Москві. Він — сказав — запитав американського старшину, чи ЗДА готові до війни. Американець відповів: „Так". На це Булґанін мав сказати: „Ми також". „А чи Америка хоче війни?" — спитав тоді Булґанін. „Ні" — була відповідь. „Ми також її не хочемо" — заявив Булґанін. Переповідаючи ту історію, Булґанін закликав присутніх випити тост „на честь мира". З совєтських достойників були присутні Каґанович, Первухін і Сабуров, всі три віцепрем'єри, а також Громико й інші високі урядовці. „Ню Йорк Таймс" зауважує, що це був перший випадок, що за одним бенкетним столом були представники ЗДА і комуністичного Китаю й обидва випили тост „на честь мира".

Англійська мова у Католицькій Церкві в ЗДА

Рим. — Свята Конґреґація для справ обряду, одна з 12 конґреґацій, що займаються справами Католицької Церкви, запропонувала, а папа Пій XII ту пропозицію затвердив, — надати Католицькій Церкві в Північній Америці право вживати англійську мову замість латинської в церковних відправах. Це стосується уділювання святих Тайн, вінчання і деяких інших церковних відправ, але не стосується основної Богослужби, яка має бути надалі латинська. Введення частинно живої англійської мови до церковних відправ пошириться тільки на територію ЗДА, а не Англії.

НЕ ЦЕППЕЛІН, ТІЛЬКИ ЕКЕНЕР

У „Свободі" з 17-го серпня ц. р. на 1-ій сторінці подано помилково вістку, що „...Помер винахідник керованих бальонів ґраф Цеппелін" а має бути, що помер пільот кермованих бальонів „ґраф Цеппелін", Гуґо Екенер. Теж усі подробиці в самій новинці відносяться до Гуґа Екенера, а не ґрафа Цеппеліна.

АЙЗЕНГАВЕР ҐАРАНТУЄ ОБОРОНУ ФОРМОЗИ

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР СКЛАВ ЗАЯВУ, ЩО ЗДА БОРОНИТИМУТЬ ОСІДОК НАЦІОНАЛЬНО-КИТАЙСЬКОГО УРЯДУ НА ФОРМОЗІ НА ВИПАДОК АТАКИ ЗБОКУ КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ

Вашинґтон. — З'єдинені Держави будуть боронити Формозу, якщо комуністичний Китай заатакує її. Таку заяву склав президент Айзенгавер на своїй останній пресовій конференції. На запит представника аґенції „Юнайтед Пресс", який покликався на газетні вістки про зріст сили комуністичного Китаю і про погрози комуно - китайських достойників щодо наїзду на Формозу, як осідок націоналістичного китайського уряду Чіянґ Кай - шека, і вкінці одверто спитав: „Що станеться, коли китайські комуністи заатакують Формозу?", — Президент відповів буквально таке: В січні або лютому 1953 р. видано інструкції до Сьомої Фльоти. Ті інструкції, що торкались охорони Формози, потвердили тільки розпорядження, що були в силі щодо тієї фльоти ще від 1950 року. Ті розпорядження залишаються далі в силі і тому він, Президент, стверджує, що сталось би на згаданий вгорі випадок: кожна інвазія на Формозу мусілаб вестися, перемігши спершу Сьому Фльоту.

Ця заява Президента стоїть у тісному зв'язку з формальною постановою, що її в останніх днях прийняв комуно - китайський уряд на внесення Чу Ен - лая, щоб „визволити Формозу" від „американських імперіялістів і піратів Чіянґ Кай-шека". У відповідь на ту комуно - китайську погрозу речник національ - китайського уряду заявив, що китайські комуністи відгрожуються ,але вони насправді лякаються висаду націонал - китайських військ на китайському суходолі, знаючи, що тоді завалиться комуно - китайський режим. Ця холодна війна між двома китайськими таборами дістає тепер, у світлі вищенаведеної заяви Президента ЗДА, нове значення: Коли б комуністичний Китай дійсно заатакував Формозу, то це означало б активне вмішання американської збройної сили в ту війну — пояснюють американські часописи.

Чу Ен-лай хоче приязни з Англією

Пейпінґ. — Комуно-китайський прем'єр і міністер закордонних справ Чу Ен-лай переконував колишнього англійського прем'єра Етлі, який на чолі групи соціялістичних парляментаристів перебуває тепер у столиці комуністичного Китаю, що його уряд працює від часу приходу до влади „для миру", промовчавши „мирну" діяльність цього уряду в Кореї та Індо-Китаї. На бенкеті в честь англійських гостей Чу Ен-лай виголосив довгу промову про конечність англо-китайської приязни. Він покликався на свої розмови, переведені в Індії й Бурмі, і на становище цих двох азійських держав, які „прагнуть мирного співіснування" з комуністичним Китаєм. У відповіді, Етлі пригадав, що це його соціялістичний уряд визнав був комуністичний режим в Китаї, сподіваючись, що після довгих турбот китайський нарід заживе в мирі й осягне добробут (під комуністичною владою!). Як комуно-китайські, так і англійські промовці на цьому величавому бенкеті промовляли в користь пожвавленої торгівлі між обома країнами. Коло 400 осіб, присутніх на бенкеті, зробили овацію Клементові Етлі, коли він підвівся з крісла, щоб відповісти на довгий політичний тост Чу Ен-лая.

Неясна доля 2,840 вояків ОН в Кореї

Мунсан. — Адмірал Бріттейн, як представник командування військ Об'єднаних Націй в військовій комісії для справи перемир'я в Кореї, зажадав у письмовій формі відповіді від комуністичної сторони, що сталося з 2,840 вояками військ Об'єднаних Націй. У тому числі є 526 американських вояків, 50 інших альянтів і 2,264 південних корейців. Адмірал пояснив, що родини тих вояків, яких доля невідома, хвилюються, не знаючи, чи ті вояки ще живуть, чи померли. Якщо вони живуть, то ОН хотіли б знати, коли вони вернуться, а як померли, то комуністи повинні вияснити, в яких обставинах і коли вони згинули, де похоронені і як можна дістати їх тіла. Комуністи не прийняли до відома того запиту, а комуно-китайський генерал вийшов з засідання, залишивши даний запит і залучені до нього списки — на столі.

Сіям заперечує, що він є залежний від ЗДА

Банґкок, Сіям. — Сіямський уряд дав гостру відповідь на пропаґандивні закиди комуно-китайського радіо, начебто Сіям „опинився в ярмі американського капіталізму". Речник сіямського уряду ствердив у радіопередачі, що економічна допомога, яку Сіям дістає від З'єдинених Держав, сприяє господарському піднесенню країни і добробутові її мешканців, а військова допомога має скріпити сіямські збройні сили, щоб вони були в змозі протиставитися комуністичній „внутрішній або зовнішній" аґресії. Водночас речник сіямського уряду гостро натаврував брехливість комуно-китайської пропаґанди.

В СВІТІ

● **Тарук**, провідник філіппінських комуністичних партизанів „Гук", який зараз після останньої війни командував 50,000 партизанів, став тепер перед філіппінським судом. Після того, як теперішній президент Маґсайсає, тоді військовий міністер, розбив „гуківців", Тарук піддався в травні ц. р. Йому закидають бунт, убивства, грабежі, підпали й викрадання дітей.

● **Герберт Еватт**, лідер опозиції в австралійському парляменті, дістав спеціяльний дозвіл бути присутнім на таємному переслуханні, що його веде королівська комісія в Австралії у справі совєтської шпигунської акції. Переслухуватимуть м. і. колишнього особистого секретаря Еватта і його заступника: про обох сказано в совєтських документах, які продав совєтський шпигун Петров, що вони були „інформаторами" совєтської амбасади.

● **Совєтські школярі** мали носити від вересня ц. р. уніформи. Але це розпорядження відкликано з дуже простої причини: на 235,000 замовлених державою униформ, совєтські фабрики доставили до половини серпня тільки 38,000. Також совєтські дипломати неноситимуть більше своїх дотеперішніх сірих уніформів, а лише звичайні „цивільні" вбрання. Тільки Нікіта Хрущов — пише „Н. Й. Таймс" — певне далі виступатиме час до часу в українській вишиваній сорочці.

● **Андржея Пануфніка**, чільного польського композитора, який втік з Польщі до Англії, використавши перебування в Швайцарії для диригування концертом, виключила професійна спілка польських музик у Варшаві, як „зрадника народу".

● **Д-р Отто Йон**, недавній керівник західньо-німецької служби безпеки, що перейшов до комуністів, виїхав „на відпочинок" до одного з чеських живців, — повідомляє західньо-німецька преса.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СУМНІВНИЙ ПАТРІОТИЗМ

У нас багато говориться про патріотизм, проголошується багато патріотичних фраз, але рівночасно дається щораз менше практичних і справді переконливих доказів такого нашого патріотизму. Тому то і той наш словний патріотизм викликає поважні сумніви.

Патріотичні слова і фрази зайво наводити. Їх бо чується і читається на кожному кроці і їх, можна б сказати, кожний знає напам'ять. Натомість мало хто пам'ятає і хоче пам'ятати про ті діла, які ставлять у поважний сумнів наш патріотизм, і які теж спостерігається на кожному кроці.

Приклади почнімо від Народного Фонду. Цей Фонд існує вже повних чотири роки, а в останніх днях проголошено збірку на 5-ий його рік. Висоту Фонду, при його встановлюванні, визначено на „бодай" 250,000 долярів, і це було мінімальне, якщо взяти до уваги не тільки чисельність нашої спільноти ,але й її патріотичні слова та маніфестації. Тим часом, як виглядає збірка Фонду на практиці за останні чотири роки? В першому році існування Фонду, отже в календарному 1950 році ,зібрано до Фонду 102,215.74 дол. Черговий рік, 1951-ий, цю позицію поправив і загальна збірка становила 128,963.79 дол. У третьому році вислід збірки ще поліпшився, бо становив 136,268.97 дол. і вливав нові надії і створював новий ентузіязм. Можливо, що цей ентузіязм вплинув відповідно і на завершення нашої консолідації в УКК. Проте, дальший рік приніс уже велике розчарування. Наша спільнота не спромоглася не тільки на бодай кілька дальших тисячок до запляннованого чверть мільйона ,але ще більше віддалилася від нього кінцевою сумою складок до Народного Фонду, зменшивши її до 117,229.66 долярів, не зважаючи на збільшену пропаганду Фонду та нові і замітні успіхи в праці Українського Конгресового Комітету.

Збірки і внески до Народного Фонду є барометром нашого патріотизму і нашої громадської вироблености та дисципліни. Не тільки сума зібраних фондів, але й те, хто їх складає та скільки таких є, що ці фонди складають — багатомовне свідоцтво нашої вартости. А коли долучити до того ще й участь нашого загалу в кожночасних харитативних акціях Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, зокрема теперішній відгомін на нову переселенчу акцію, тоді матимемо цілком оправдані причини сумнівів щодо нашого словного патріотизму.

Де шукати причин того? Їх багато, але вони у першу чергу в нас самих, у нашій спільноті та її загальному наставленні. Ми „американізуємося" в цілком неамериканський спосіб та неамериканському напрямку. Бо справжня американізація — це не та помітна тепер у нас в зростаючій з кожним днем мірі погоня за грошем та особистими вигодами, але передусім відданість цій країні та її ідеалам волі і традиційній тенденції допомагати тим, що волі не мають, але до неї прагнуть. Цього вчили Батьки цієї країни і до цього закликають теперішні її найкращі представники і виразники.

З другого боку, наша спільнота сама розгублюється в більше або менше абстрактних патріотичних, хоч і як високих фразах ,але без їхнього практичного виявлення в хаї і малих, але конкретних ділах. Інтересний появ: у розмовах і, наприклад, у надісланих до редакції матеріялах тепер майже не зустрічається того, що мало б конкретний зв'язок з Україною, її землею і людьми. За відносно малими виїмками, і то головно з давніших часів, у нас тепер майже не говориться і не пишеться хоч би про ту Україну, яку ми знали і в якій жили. Найчастішою темою розмов давніших імігрантів між ними самими або з їхніми дітьми були їхні села чи міста на Україні, їхні переживання і т. п. Сьогодні всі деклямують про самостійну і соборну, про воюючу, про страждаючу ,але непокорену і т. п. Україну, але роблять це переважно словами і переважно на всіляких протестаційних маніфестаціях та пікніках, з яких тільки дуже мало впливає або й нічого не впливає до Народного Фонду. В індивідуальних розмовах чи писаннях є ще трохи „високої політики", часом ще дещо із скитальських таборів ,але України, з її конкретними людьми та їх життям і їхніми селами та містами, вже майже цілком не видно з-поза „кар" і „газів". Ще менше бачать її наші діти в наших домах, бо тут ще більше заслонює її телевізія та сумна розгубленість між банковими книжечками і абстрактними патріотичними фразами.

Всі ці недомагання є в нашій спільноті, і вона може їх усунути. Нашим масовим відгуком на заклик УКК в справі Народного Фонду та загальною перевіркою і пожвавленням нашого громадського життя в нашому сезоні ми могли б легко розвіяти бодай головніші сумніви щодо нашого патріотизму.

НЕВДАЧА ІДЕЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Від підписання в Парижі 27 травня 1952 року західного пакту Оборонної Спільноти минуло більше як два роки .У тодішніх коментарях американська преса славила ту подію, як одну з найбільших перемог американської політики, бо всієї американської філософії у підході до зовнішнього світу. Ця філософія — це щось більше, як актуальна буденна інтерпретація значення того пакту: рішення відбудувати німецьку збройну силу і включити її в західну оборонну систему ,як величезне скріплення теперішніх сил НАТО проти сподіваного совєтського агресора. Філософія, що на ній Америка будує своє відношення до Европи, як материнського континенту всіх американських держав і як джерела найбільших турбот Америки ,дуже проста: хай Европа поділена на безліч маленьких держав, закине ті міжнаціональні спори, які доводять до щораз нових воєн; хай тепер, в обличчі нового спільного грізного ворога, об'єднається; хай для цієї цілі послабить і моральні і фізичні кордони, які ділять европейський Захід, і піде вперед шляхом до федерації, за світлим зразком північно-американської великодержави; а для здійснення тієї мети потрібне передусім замирення поміж французами і німцями, двома великими народами двох великих культур, смертельно ворожими народами, що їх ворожнеча коштувала вже не тільки Европу, але й Америку море крови й безмірну витрату енергії.

Тому то американська дипломатія не задовольнилась існуванням НАТО (Північно-Атлантійського пакту), а працювала над створенням такого доповнення його, що поширить суто військове значення НАТО на значення політичне. Пакт Оборонної Спільноти передбачає, як свою найвищу установу, раду міністрів ,асамблею, виконне бюро і найвищий суд. У раді міністрів засідали б по три міністри від Франції, Італії і Західної Німеччини, по два від Голляндії, Бельгії та один з Люксембургу. Ця рада міністрів була б зв'язковим органом між названими шістьма державами і видавала б доручення виконному органові, які, проте, потребували б одноголосної постанови. Асамблея складалася б з ради, яка адмініструє Сталево-вугільною Спільнотою, що існує за пляном Шумана, плюс по три репрезентанти від Франції, Італії і Західної Німеччини, збиралася б раз на рік, щоб вислухати й передискутувати звідомлення від виконного бюра і предкладала свої пропозиції раді міністрів. Виконне бюро було б понаддержавною установою, бо його 9 членів, вибраних на час 6 років, не діставатимуть наказів від окремих державних урядів, а тільки від ради міністрів Оборонної Спільноти. Цей виконний орган мав би бути адміністраційним органом европейської армії. Найвищий суд лагодив би спори не тільки між членами Спільноти, але й між радою міністрів та виконним бюром, і наглядав би над правильністю виконування договору.

Вже з цього найкоротшого й найпобіжнішого огляду видко, що пакт Оборонної Спільноти був подуманий, як поважний етап у здійснюванні ідеї европейської федерації, так само, як Сталево-вугільну Спільноту трактовано теж під кутом цієї ідеї, цієї остаточної цілі. Англо - американська дипломатія, правильно добачаючи корінь нещастя европейського континенту в французько - німецькому суперництві і ненависті, прийшла була до переконання, що закінчити відвічний французько - німецький спір можна тільки в рямцях ширшого, европейського порозуміння, викресавши в обох тих народах, французькому і німецькому, европейський патріотизм, коштом перебільшеного, ексальтованого, якщо не гістеричного, виключного лише їх національного патріотизму. Самі французи дійшли були до того висновку: неможливо інакше забезпечити собі контролю над новим німецьким збройним і новою німецькою армією, як тільки в рямцях загальноевропейської спільноти, спільної армії, спільного надзірного апарату, не тільки військової команди ,але політичного тіла. І тому формальна ініціятива щодо пакту Оборонної Спільноти вийшла була з французьких кіл, від того гурту політиків, як Шуман, Бідо, Монне й інші, найтісніші політичні приятелі бельгійського державного мужа Спаака, фанатичного звеличника ідеї европейської єдности й европейської цивілізації. Успіх тому проєктові запевнено з моментом, коли й по німецькому боці знайшовся державний діяч великого формату, який рішився переставити розвиток Німеччини з рейок однонаціонального німецького націоналізму на европейські рейки. Поставивши на карту християнського Заходу проти комуністичного Сходу, Аденауер бачив єдину можливість розвитку і розбудови німецької сили в тісній співпраці з Заходом, яка була б неможлива при дальший ворожнечі з Францією. Тому прийняв теорію про „европеїзацію німців", що була рівнобіжником і відповідником до теорії про „европеїзацію французів".

Проте німці, більш здисципліновані у відношенні до свого державного проводу, особливо до проводу, що вже здобув собі авторитет своїми безсумнівними успіхами, підпорядкувались доктрині Аденауера про конечність їх „европеїзації" спокійніше і легше, як французи. Коли в Західній Німеччині появились негативні голоси (соціял-демократичної партії чи колишніх канцлерів Брюнінга і Лютра), то вони виходили з засновків практичної закордонної політики: зберігати рівновагу між Сходом і Заходом, не вмішуватись активно в американсько - совєтське суперництво, лявірувати між тими двома потугами і з цього користати. Зате у Франції величезна більшість противників пакту Оборонної Спільноти (за виїмком комуністів) рекрутувалась відразу з чуттєвих джерел націоналізму: генерал де Голь, сеньйор політиків Еріо чи колишній президент Оріоль — всі вони заявились проти наддержавних компетенцій ради міністрів і виконного бюра Оборонної Спільноти, проти повної рівности з німцями у тому найвищому політичному тілі і проти рівности німецької та французької армій в спільній европейській армії.

З упадком уряду Ляніеля і з приходом до влади Мендеса - Франса відомо було, що французький уряд висуне знову якісь нові застереження, дармащо попередній репрезентант Франції, Бідо, запевняв, що гарантії, що їх він зажадав від Англії й Америки та від німців у справі Зарщини ,були „останніми передумовинами" до ратифікації Францією того пакту. Проте ніхто не сподівався, що ті нові застереження Франції підуть по лінії, яку прийняв Мендес - Франс: повного знівечення понаддержавного і понадпаціонального характеру пакту Оборонної Спільноти і зіштовхування Німеччини у тому пакті знову на нижче і підрядніше становище. Ніби Мендес - Франс затримує принцип відбудови німецької збройної сили, а так його „обмурovує"; що в практиці ледве чи він буде реальний. І тому у Вашингтоні, Лондоні й Бонні таке збентеження. Зокрема у Вашингтоні відчуто цей новий французький проєкт, як удар для ідеї европейської федерації і скріплення націоналізмів — і німецького і французького — з зародками такого дальшого напруження німецько - французької атмосфери, яке виключає сильний і надійний бльок Заходу проти комуністичної Москви.

Програма американської політики полягає ось у чому: коли конференція в Брюсселі всіх шести сигнатарів пакту Оборонної Спільноти прийме пропозиції Мендеса - Франса, ідея федерації Европи потерпить, — коли їх відкине — ця ідея теж потерпить. Москва боїться одного: німецької армії по боці Заходу. ЗДА бояться чогось більше, обрахованого на дальшу будучність: дальшої незгоди між европейськими народами. Цій незгоді дійсно не видко кінця.

МІНІСТЕР ТЕРОРУ - КРУГЛОВ

Про С. Н. Круглова — нинішнього хазяїна секретно-поліційного апарату МВД, командувача 900-тисячної армії смведистів, пана над життям і смертю 15 мільйонів в'язнів комунізму і головної пружини совєтського шпіонажу — донедавна ще нічого не було відомо. Офіційної біографії цієї людини не опубліковано й досі.

У ч. 3 (10) „Вестника" Інституту для вивчення історії й культури СССР знаходимо цікаві матеріяли В. Сєврова, який докладно змальовує криваву кар'єру Круглова Як твердить В. Сєвров, йому, за три роки перед другою світовою війною, „прийшлося познайомитися і прожити кілька тижнів під одним дахом" з теперішнім генеральним комісаром державної безпеки і міністром внутрішніх справ СССР.

Як оповідав нібито сам Круглов, походить він з пролетарської родини і 17-річним хлопцем пішов до червоної армії, де служив при кінній розвідці. По закінченні громадянської війни вступив на службу до Че Ка — протипа сучасного МГБ, в частину особливого призначення — ЧОН, що мала завдання поборювати „контрреволюцію" і спекуляцію. Пізніше вчився і закінчив у Москві Промислову академію.

Не знати, чи ця „бездоганна" з погляду комуністів біографія є дійсною, чи вигадав її сам Круглов. Фактична ж кар'єра його, як чекіста, почінається від першої сталінської п'ятирічки.

Хоч ,як сказано, Круглов здобув технічну освіту, але за фахом не працював — його вабила чекістська робота. І її він почав у т. зв. спецвідділах новобудов, побувавши за кілька років майже на всіх найбільших будовах Совєтського Союзу. Завдяки своїй, на кожному кроці підкреслюваній, відданості Сталінові і партії, в 1934 році його призначено на працю в центр — у комісаріят важкої промисловости.

Але в Москві Круглов подовгу не засиджувався — він безнастанно роз'їжджав по „великих сталінських будовах", наганяючи страх не тільки на в'язнів та сублевий персонал ,але й ,на старих, бувалих в бувальцях чекістів.

В цих роках він спеціялізувався на ліквідації „проривів" у виконанні плянів соціялістичного будівництва, злійснюваного мільйонами в'язнів, і опрацював складну систему безпеки супроти „капіталістичних агентів". За його пропозицією запроваджено шифри на перепустках у в'язнів і вільнонайманих робітників, після чого кожного, кого військова охорона заставала не на тому місці, де він мусів стало працювати — арештовано й суворо карано.

Заподалива діяльність принесла незабаром Круглову славу „блискучого організатора" і „спеціяліста в ліквідації проривів". Серго Орджонікідзе призначив його своїм уповноваженим в комісаріяті важкої промисловости.

В 1936 році індустріяльні велетні Совєтського Союзу, устатковані американськими та німецькими машинами й верстатами, всього лише за 3-4 роки перед тим пущені в експлуатацію, — перестали й не відповідали вже рівневі передової техніки Заходу. Круглов дістав урядове завдання — змодернізувати новозбудовані підприємства. Узявшись до цієї справи, він значно поширив коло своїх чекістських знань і добре запізнався з промисловим технічним шпіонажем, здобуваючи через совєтські амбасади та окремих осіб відомості про технічне устаткування американських, німецьких та англійських фабрик і про виробничі процеси, стосовані на передових підприємствах Заходу.

В 1938 році, коли на місце Єжова прийшов Берія, в НКВД переведено чистку, а Круглова, вже як працівника ЦК компартії, призначено на роботу в органи НКВД у ранзі майора державної безпеки. Тут працює він у т. зв. ГУЛАГ (головне управління концтаборів), як помічник начальника УКС (управління капітальних споруд), що реалізувало свої пляни силами тих же таки в'язнів. Незабаром і тут відзначився він „раціоналізаторським" нововведенням, що коштувало життя не одній тисячі совєтських каторжан. Полягало це нововведення у преміюванні конвоїрів, залежно від виконування в'язнями норм виробітку: за 100% виконної норми конвоїр діставав подвійну платню, за 120% — потрійну і т. д. аж до двотижневої відпустки з безплатним побутом у „будинку відпочинку". Конвоїри, що ніколи не відзначалися лагідністю у відношенні до в'язнів, після цього перетворилися на звірів, наганяючи в'язнів до роботи погрозами і биттям.

За свій „винахід" і чекістську заподалливість Круглов дістав відзнаки полковника державної безпеки, був обраний кандидатом Центрального Комітету партії і став „своїм чоловіком" у самого Сталіна.

З посту помічника начальника УКС Круглов незабаром був переведений на пост заступника начальника ГУЛАГ, а звідтам — на пост заступника начальника КРУ (Контрозвідче Управління). На початку війни він був уже начальником цього нелічного органу НКВД.

Період другої світової війни дав Круглову можливість на всю широчінь проявити свої таланти чекіста.

В 1942 р., коли совєтські армії панічно тікали на схід, Круглов створив спеціяльний контррозвідчий відділ СМЕРШ — „Смерть Шпіонам", що підлягав безпосередньо Раді Оборони на чолі з Сталіним.

За 1943-49 рр. СМЕРШ розстріляв, повісив і позасилав у концтабори кілька мільйонів людей, здобувши собі в совєтській армії страшну славу, а своєму організаторові й керівникові — орден Леніна.

Спочатку перед СМЕРШ-ем стояло завдання: за всяку ціну спинити здеморалізовану совєтську армію, що не хотіла воювати. Фронтові органи НКВД дострілювали „самострілів", розстрілювали й відправляли до „штрафних команд" вояків, що відстали від своїх частин або вирвалися з оточення, виловлювали дезертирів. Вони мали стерероизувати армію і змусити її воювати.

Коли совєтський фронт почав вже посуватися на захід, СМЕРШ виявляв і ліквідував „колаборантів" на теріторіях, здобутих від німців. До „чорних списків", що їх складали органи СМЕРШ-у, вписувано усіх, що під час німецької окупації працювали, щоб не вмерти з голоду — агрономів, кваліфікованих робітників, учителів, що навчали дітей в школах. Десятки тисяч „колаборантів" після короткого „суду" дістали вирок: 10 років підневільних концтаборів. Звичайно, більшість тих, що справді співпрацювали з німцями, встигала відійти з німецькою армією.

А коли фронт перейшов поза совєтські границі, перед СМЕРШ-ем постало нове завдання: в державах Східної Европи виловлювати й вини...

(Закінчення на 3-ій стор.)

УТЕЧА КЛІМОВИЧА

(Допис із Лондону)

„Західньо - східня торгівля" — так можна б іронічно назвати майже щоденні втечі і виїзди громадян західних держав до країн совєтського бльоку і навпаки. В кінці липня сталася пригода на польському кораблі — „Ярослав Домбровський". Якийсь вечерпанний, молодий чоловік зачепився за кран, що вкладав товари на берег Темзи в Лондоні, видно хотів вибратися з корабля на берег, але не мав сили і попав знову на корабель. Люди з берега бачили, як того чоловіка на кораблі вхопили і замкнули.

Чутка про це рознеслася Лондоном між англійцями і чужинцями. Цим зацікавилися журналісти, політичні діячі, установи британських професійних спілок, церковні діячі і т. п. Ясна річ, найбільше захвилювалися польські емігранти, бо здогадувалися, що той захований чоловік пробував тікати на волю. З усіх боків почали звертатися до британського уряду, щоб не дозволив загинути нещасливому чоловікові, який „вибрав свободу".

Ці інтервенції не були, як на річ, дуже присмні британському урядові. Цей уряд хоче вести з Москвою та її сателітами політику „аби лихо тихо", щоб не дразнити володарів за залізною заслоною. Тому, поки емігранти і британські громадяни клопоталися за чоловіка, що так драматично зник у корабельній бупигарні ,міністри британського уряду були в непевності й нерішучості: чи варт задля якогось невідомого підданого польської комуністичної диктатури псувати собі відносини і торговельні зв'язки з совєтським бльоком? Відомо, як для улаcкавлення Сталіна міністри західних великодержав дали згоду на конференції в Ялті 1945 р. на примусову репатріяцію всіх совєтських громадян, що опинилися в Німеччині за другої світової війни. Чи життя і свобода одного невідомого втікача з польського корабля більше важить, як мільйони насильно репатрійованих „ост-арбайтерів?"

Очевидно, перебуваючи в цих сумнівах, уряд її Величности не поспішав давати накази виконавчим органам діяти для визволення нещасливого втікача з польського корабля.

Але нарешті мусів піти назустріч громадській думці і натискові організованого суспільства. Не обійшлося тут без трагікомічних пригод при вирішенні справи. Польські організації не знали, що то за утікач, якого він політичного напрямку.. А як нема певности, то чи варт дуже сушити собі голову, коли, може, той невідомий утікач своїми оповіданнями збільшить серед еміграції політичну вагу противника? Тому, польські організації, проголосувавши за визволення втікача, не виявили особливої активности для його дійсного визволення. („Вони більше зайняті проблемою національної єдности, хто має бути на еміграції польським президентом", — казав один безпартійний поляк). Отже, справу фактично лишили на опіку англійців, зокрема — професійних спілок. І треба визнати, що робітничі організації цієї країни виявили надзвичайну активність, щоб урятувати людську душу з комуністичної неволі. Особливо відома приятелька українського робітничого руху в Англії пані МекКей постаралася поставити все на ноги, щоб вивести із темниці людину, її зовсім невідому. Пані МекКей — секретарка жіночої організації Британських Професійних Спілок. Під її проводом знаходяться мільйони організованих членів професійного руху. Ця добра, високо інтелігентна жінка бачила, що наближається кінець тижня („вікенд"), коли в урядах припиняється нормальна діяльність, і тому поспішала натиснути „на всі гудзики": звернулася до бувшого міністра внутрішніх справ Герберта Моррісона, до голови Партії Праці в Лондоні Чарлза Брандона, і всюди, де тільки могла. Після парляменту телефонували до прем'єра і до міністра внутрішніх справ, але справа все не була ясна, чи уряд рішиться виступити активно проти порушення закону і права на вільній території Англії. Ще о 7 год. вечері 31 липня було відомо, що уряд не буде ставити перешкод для від'їзду „Я. Домбровського" в в'язнем. Корабельна команда готувалася відплисти з Лондону до берегів Польщі.

Коли п. МекКей звернулася по допомогу до голови Українського Відділу Професійних Спілок у Британії — д-ра Омеляна Волиця ,то він рішив спробувати щастя ще в іншому напрямі. Д-р Волиця звернувся до канцелярії католицького кардинала Гріффіна ,щоб той виступив в обороні правдоподібного члена Католицької Церкви, бо команда ,,кораблі. Те саме зробив посол парляменту, Мелліш, член Католицької Церкви.

Вночі з 31 липня на 1 серпня мав відплисти з Лондону „Ярослав Домбровський". Від'їзд корабля був призначений на 1 год 20 хв. Але перед тим міністер внутрішніх справ дав наказ поліції задержати корабель і зробити на ньому трус. Так визволено Антона Клімовича. Британський уряд ,урятував давню славну традицію країни: ніхто не може бути в Англії позбавлений свободи без законного обвинувачення („габеас корпус").

Звільнений Клімович після цього зник. Причина — польські опікуни визволеного рішили на цьому заробити. Вони продали виключні інформації Клімовича одній лондонській газеті за добрі гроші. Перед представниками преси Клімович з'явився аж за тиждень після свого визволення. Цей нетакт „опікунів" Клімовича викликав серед англійців велике обурення. Так ложка дьогтю зіпсувала бочку меду...

Свідок

Ф. Меленко

РОДИНА КАНДИБІВ

(Згадки)

(3)

Олег Олександрович Кандиба — поет Ольжич — доктор філософії, учений археолог і літератор. Ця славна дитина подружжя Кандибів якось раптово виросла на моїх очах. До свого батька, огрядної постаті, трохи сутулуватого, стрункий, високий Олег з трохи ясніщим волоссям і очима ніби не зовсім був подібним. На стрункy, високу, також з ясними очима матір ніби не був похожий. Все ж таки мабуть більше мав схожости з батьком.

Олесь на сина Олега мав невеликий вплив. Сина виховувала й виховала мама, бо батько в нього все свою душу. Та Олесеві й ніколи було тим займатись, бо ж його праця вже куди... гнала його .... З малого Олега вийшов надзвичайно здібний і працьовитий учений, поет і в вищій мірі благородна людина. Те, що він став ученим, поетом і літератором не могло його задовольнити, і він ще з юнацтва почав захоплюватися політикою. Пристав до політичного угруповання, що, очевидно, відповідало його переконанням — до ОУН.

Хтось сказав про Олега Кандибу таке: „В його особі німці заморджували майбутнього нашого президента". Ці слова змусили мене ще і ще раз зупинитися над цією світлою постаттю і я цілком погоджуюсь з тим його визначенням. Президент, звичайно, не монарх, його вибирають на якийсь час. Коли б Олега Кандибу обрано на президента, український народ та його державу очолила в усіх відношеннях достойна людина. Він усі дані мав для того і володів трьома світовими мовами — французькою, англійською та німецькою.

По довгій перерві мені довелося — і то вже востаннє — зустрітися з Олесем у лютому 1942 року в жіночій їдальні в Празі. Він дуже змінився. Убрання на ньому обвисало ,наче з чужого плеча. Олесь ще доношував сорочки свого колишнього розміру — сорок шість, хоч тоді мабуть вистачало б йому і тридцять восьме число... По-старому наряд на шлунок, серце та печінку.

— Головна ж причина схуднення мабуть у тому, що немає вже доброго пива? — пожартував я.

— І того недоброго відпускають тільки по півлітра — від таких порцій не покращаєш, — відповів Олесь також жартом.

У тому ж самому помешканні, що я описав, 22 липня 1944 року, здається, на початку шістдесят п'ятого року життя Олександер Іванович помер. Його любого, такого надійного сина, Олега тоді вже не було в живих, бо ще 17 червня гестапівці замучили його в концтаборі. Про це Олександрові Івановичу не казали, і пережив він сина аж на місяць і п'ять днів.

Всю цю страшну трагедію, весь біль утрати сина й чоловіка мусіла перенести Віра Антонівна. Вона лишилась сама на чужій — чужині.

Невістка, молодесенька вдова, Олегова дружина жила при своїх батьках — Білецьких. Коли саме перестало не дуже, добряще серце Віри Антонівни битись — не знаю.

Після похорону Олександра Івановича написав, мені на Лемківщину приятель полк. Д. Антончук (пізніше, „рятуючись" від енкаведистів, він кинувся під потяг): „Сьогодні відбувся величавий похорон Олеся. Людей зібралось дуже багато. Похоронили його поблизу вашої дружини..."

На Ольшанському цвинтарі в Празі була ділянка, де хоронили наших православних покійників. Цвинтарна управа винаймала місце для покійників тільки на десять років. По цьому часі можна було наново заплатити за місце вже від десяти до п'ятдесяти років. Коли ж по десяти роках того не було зроблено, то гробокопачі викопували останки небіжчиків, вивозили до загальної шахти. Таким робом багато останків наших видатних людей безслідно зникло з того цвинтаря.

Місце спочинку Олександра Кандиби — Олеся ще можна було знайти до дня 25 липня 1954 року. Заплатити за місце на цвинтарі на нових десять років при тому режимові, що панує в Празі, ніхто не відважиться. І тоді його останки вже певно опинились з тисячами інших. (Останки моєї бувшої дружини вже шість років там...).

Ніхто певно не подбає й про місце спочинку дружини Олеся ,матері Ольжича — Віри Антонівни Кандибової.

Отже, трагедія цієї нашої великої родини триває й по смерті.

Та все таки на нашу радість славний рід Кандибів не згас. Будемо сподіватися, що його славно продовжить синок Олега Кандиби. І мені пощастило на Зустрічі в Торонті, в залі мистецької виставки побачити того сина, подібного до покійного тата. Дідусь та бабуся Білецькі й мама добре дбають про його виховання.

(Кінець)

М. Барвінський

ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЕКОНОМІСТІВ

Втікаючи від оскаженілого ворога всього людства — комуністичної Москви, українці думали не тільки про те, щоб рятувати своє і своїх дітей життя, але разом з тим мали на увазі продовжувати у вільному світі боротьбу з комунізмом за звільнення своєї Батьківщини.

Там, на рідних землях, в страшних умовинах, в глибокому підпіллі найкращі сини й доньки нашого знедоленого народу продовжують нерівну й важку боротьбу. Найкращі представники нашого народу мучаться в натівнях М. Г. Б., але не схиляють своєї голови.

Ми, що опинилися в ЗДА, мусимо теж прикласти і своїх зусиль в боротьбі за визволення нашої Батьківщини. Мусимо в якийсь спосіб допомогти нашим братам й сестрам на рідних землях. Ця допобога може виявлятися порізному.

Серед людей різного фаху і знання, опинилися в ЗДА і українські господарники. Одні з них працюють в своїх бизнесах. Другі працюють як економісти-теоретики. Всі вони мусять прилучитися до боротьби з комунізмом.

Праця українських економістів в ЗДА мусить полягати у вивченні різних питань з народнього господарства України, — питань, що їх не можна вивчати в умовинах московської окупації. Українські економісти мусять показати всьому вільному світові, як по-варварськи експлуатує Москва Україну, завівши в ній рабську систему господарювання. 66,6% всієї людности в Україні за переписом 1939 року є селянство, яке примусово Москвою загнане в колгоспи, і перетворене в рабів робітників. Це питання мусить бути як слід висвітлене перед усім вільним світом.

Під московською окупацією наша людність не тільки голодує, але й ходить обдерта і дослівно боса, бо Москва обернула Україну на свою колонію, яку нещадно визискує. Українські економісти в ЗДА мусять вивчити й це питання і показати всьому світові, в якому занедбаному стані перебуває легка промисловість України.

Віримо, що та кривда, яку заподіяли нам московські окупанти буде виправлена і комуністична Мосдва примушена буде залишити Україну. Отже мусимо намітити ті шляхи, якими проходитиме сільсько-господарська політика в Україні після її звільнення від московсько-комуністичної окупації. Але мусимо навчитися й того найкращого, що є в Америці в галузі аграрної політики. Це теж належить до компетенції українських економістів.

Всі ці порушені нами питання українські економісти в Америці в міру своїх сил і можливостей мусять вивчати. З цією метою в днях 4, 5 і 6 вересня ц. р. в Клівленді, стейт Огайо відбудеться наукова конференція українських економістів, на якій мають бути відчитані 10 доповідей

Подібні наукові конференції передбачається періодично відбувати в різних містах ЗДА, де є більше наших фахових економічних сил. Докладні відомості про конференцію можна одержати у організаційного референта — Bohdan Wynar, 2725 Queen Avenue, Cleveland 13, Ohio. Tel.: TO 1-3138.

РИБАЛЬСТВО ПІД ЧАС ВАКАЦІЙ

Найулюбленіша розвага в Америці під час вакацій чи свят улітку це рибальство. Понад п'ятнадцять мільйонів рибалок купують щороку ліцензії, тобто дозволи ловити рибу, що їх потрібно мати від стейтових бюр, які відають справою рибальства та полювання. Якщо додати сюди ще таких, що не дбають за набуття дозволів — підлітки, старі люди подекуди і т. п., то число всіх аматорів-рибалок перевищить 20 мільйонів. Ця величезна армія дає щороку близько 250 мільйонів фунтів риби.

Деякі частини З'єдинених Держав здавна славились рибою. Наприклад, Каліфорнія, Юта, Невада та Ню Мехіко відомі масою деяких видів форелі. Канадійську форелю лапають в Айдего, Мішіґені та Ню Йорку; річкової форелі найбільше в Монтані та Айдего. В стейтах Алабама та Тенесі багато дрібного окуня, тоді як великий окунь водиться в озері Логлуза, Флорида. Озера Висканзіну відомі своїми великими щуками, іноді аж до 60 або й 80 фунтів заваги.

Кожний стейт має свої закони про рибальство, залежно від потреб консервації різних видів риби. Щоб зберегти найважливіші види риб від винищення, стейти встановлюють так звані закриті сезони, коли взагалі заборонено ловити рибу, а під час відкритих сезонів визначається мінімальні розміри виловленої риби та обмежено улов до певного числа фунтів денно. Деякі стейти забороняють користуватись небажаним рибальським приладдям, а також бруднити та запруджувати річки.

Щороку в різних частинах Америки улаштовуються тисячі рибальських змагань. Одне з найвідоміших — Асторія Дербі в стейті Ореґон, що збігається з міграцією чайнукського лосося, що буває приблизно в першому тижні вересня. За найбільшого спійманого лосося видаються великі грошові премії.

Протягом останніх років розвинулась справа консервації та розведення цінних пород риби. Існує кілька сотень спеціяльних рибних розплідників, що вирощують мільйони фунтів риби та розповсюджують її по ставках, озерах та річках по всій країні.

Інша американська урядова організація, Служба Консервації ґрунту, допомагає фармерам будувати ставки на їх фармах. Від кожного акру водного простору фармери - власники ставків — мають щороку до 200 штук риби. Ставків по фармах особливо багато на півдні, де природних ставків та озер мало. На півночі здебільшого використовують природні водні басейни.

Скрізь у З'єдинених Державах, за винятком пустель південного заходу, існують прекрасні умови для розведення та ловлення риби. Якщо десь, в якомусь ставку, озері чи річці кількість риби зменшується, федеральні або стейтові спеціялісти - дослідники вивчають причини цього явища і допомагають практичними порадами.

Загальна Рада.

ПОПРАВКА КОРЕКТОРСЬКОГО НЕДОГЛЯДУ

У вчорашньому дописі з Ню Йорку про „Громадський вчинок", пропущено через недогляд імена: по $5: п. Й. Настин, п. В. Настин з дружиною; по $2.50: п. В. Макарчук з дружиною. Теж п. Куницький з дружиною пожертвували $2.50, а не $5.00, як це помилково подано в дописі.

„ДЕ ВЕРХИ ГІР СЯГАЮТЬ ЗІР"...

Пластова оселя в Іст Четгем положена у підніжжя мальовничих гір Кетскіл, 800 фітів понад позем моря. Найвищі верхи, що окружають поляну, сягають 1,200 стіп. Цей затишний куточок гей би сотворений для таборування і відпочинку. Управа міста, ідучи назустріч благородним цілям, поширила бічну дорогу, тож до самої оселі є вигідний в'їзд, з місцем на паркування.

Пластова оселя диспонує п'ятьма великими будинками, з котрих лише один був мешкальним домом. Всі прочі — це колись господарські забудування, нині затишне і чисте приміщення для соток малих новаків-чок, управи і гостей.

Розуміється, хто хотів би шукати в оселі великої вигоди, м'якого ліжка, просторих кімнат, того зустріло би розчарування. Пластова Оселя дає нашим дітям все те, чого ми не в силі дати їм напротязі цілого шкільного року: гарт духа і тіла, рух, повітря, дисципліну, почуття приналежности до однієї спільноти, співпрацю з другими, чесне суперництво, словом все те, що повинен дати молоді Пласт.

Кухня.

Користаючи з вічливости управителя оселі інж. О. Клюфаса, заходжу до всіх будинків — запах шкварків заманює нас до просторої кухні — тут „бабця" О. Лужнякова, справжній мистець кулінарної штуки, орудує довгим, різницьким ножем і забирається ділити цілу корову. П'ять пань увихаються над підготовкою вечері. Двох магазинерів — старших пластунів помагає ім. Величезні, газові пальники і об'ємисті, тяжкі начиння так і говорять, що кухня не боїться навалу дітей і гостей. А ось спіжарня-холодільня і простора їдальня, зо столами і лавками. Щоденно один гурток юнаків має дижур в кухні. Хлопці замітають підлогу, миють столи, уставляють посуд. О, якже це придасться нашим дітям.

Басейн.

Прощаючи „бабцю" Лужнякову, ідемо оглядати гордість табору — басейн. Скільки ж то різнородних версій ходило про цей басейн. Мені цікаво побачити його. Величиною 15×25 стіп, з прибудівкою для маленьких дітей — розміром 20×20. Найбільша глибінь 10 стіп. Басейн поємности 85,000 ґальонів води, дає запоруку прекрасної купелі малим і дорослим Не даром бо проєктував його і робив професійний інженер, згідно з вимогами стейтової влади. Лише на два тижні перед початком табору треба пустити воду. Автоматична помпа і фільтри подбають, що весь час діти матимуть чисту, здорову і не зимну купіль. Деякі очевидці кажуть, що інж. Клюфас ночує над басейном, бо боїться, щоби його в ночі хтось не вкрав...

Господарство Оселі.

Тут всецілo „панує" „дзядек" Омелян Мушкевич. Він господар, майстер і шофер в одній особі. Кукурудза, овес, малий, яринний город, все те гордість „дзядка".

„А навіщо вам кукурудза і овес" — питаю.

„Ще з весною купує оселя 20 штук худоби, 15 свиней, що годуються і пасуться під голим небом, в огорожах. Фаховий різник бере їх до різні" — каже інж. Клюфас, „а далі вже сама „бабця" Лужнякова справляється зо всім". „Дзядек" Мушкевич всесторонно обдарований. Ось везе трактором обід для юнаків. Майструє, косить траву — і оповідає гостям добрі дотепи. Він великий любитель псів, що разом з ним пильнують оселю цілу зиму. Це чорний, ласкавий Циган, і мала, кудлата собачка, мала двох песиків Репету і Гулу, любимчиків цілої оселі.

Природа.

Кажуть, що найкраще на Оселі весною і восени. Біля адміністраційного будинку цвітуть чудові, пахучі бози і безліч пільних квітів. Осінь знову ж приваблює веселкою красок пожовклого листя, тишею, та спокоєм.

Звертаю увагу на ряд соняшників і ґлядіоль, що зацвили різнобарвними красками і ярко відбиваються на тлі дикої, лісистої природи. Це заслуга радника Т. Рожанковського, великого любителя квітів.

Коли мова про природу, треба обов'язково згадати про небажану рослину „пойзен айві", яка і в околицях Оселі найшла для себе пригоже місце. Біля таборової лікарні за шклом розліплений листок тої трійливої рослини, для остороги дітям. Правда, є її не багато і захворіння рідко трапляються — якщо і є які, то звичайно легка перестуда, горло, кашель. Наші діти, це здебільша вихованки душних місць. Тож холодні вечорі і зимні ночі сприяють перестуді. Тому необхідна велика увага. „Сестрички" й „братчики", що опікуються новацтвом, повинні постійно про це пам'ятати.

Вечірня молитва.

Вона єднає в дружнє коло всіх новаків братчиків, учасників підтабору — управу з командантом Грималяком на чолі, лікаря, медсестру і старенького о. Юстина Гіряка. Тихо і молитовно знимають прапор. Слова спільної молитви знімаються над оселею. Це останній приказ і дітвора розходиться по кімнатах. Ось діловий Миросьо Лукавський провадить свій відділ. Ксеня Федорів і Оксанка Романенчук крокують повагом. Навіть Христина Стадрух потрапить заховати нічну тишу. Над оселею поволі викочується великий,, круглий місяць.

Що оглядати.

Сама Оселя і її мальовничі околиці дають багато можливостей приємно провести час. Для пішоходів — ожини і гриби, для рибаків, що не лінуються зробити кілька миль дороги — добра риба. Інж. Клюфас не вмів мені сказати, яка саме риба „бере" в поблизькому потоці. Ото ж ми обоє спільно врадили, що то певно будуть пструги.

Для тих, що подорожують автами, необмежені можливості прогульок в серце гір Кетскіл — в околиці величезних збірників питної води для Ню Йорку, прекрасних водограїв.

Під шатрами.

Бути на оселі і не бачити табору юнаків, це те саме, що бути в Римі і і т.д. Але тут справа не легка.Вишкільний табор це не відпочинкова оселя. Три рази доводилося мені „брати приступом" намічену ціль і щойно за четвертим пощастило дістатися на гору. Командант юнацького табору д-р Я. Падох дав дозвіл оглянути шатра.

В соняшні, теплі дні в шатрах ночувати дуже приємно. Пахне живицею і смерековими шпильками. Дощевою, холодною порою потрібне добре накриття і спеціяльні мішки до спання, які на будуче повинні бути обов'язковим додатком до таборового виряду.

Поляна, що довкруги неї примістилися шатра, це щойно правдивий, пластовий табір. Тут деяка схожість з табором на Соколі, лише там замість шатер були „курені", побудовані із соснових кругляків. Тут юнаки мають водотяг і миються під кранами, побудованими в лісі. Колишні учасники табору на Соколі милися в Лімниці, там же прали біля, купалися і ведрами носили питну воду під гору уставившись рядом.

Але вертаймо до шатер. Деякі з них замаєні білими прапорчиками. Це нагорода за чистоту і зберігання нічної тиші. Поодинокі шатра, при вході до них — прикрашені емблемами з ясних, дрібних камінчиків. Це тризуби, лелійки, чи написи — імена гуртків. Біля шатра „кулеметчиків", „Зводжений міст" на шнурах, далі шатро — обведене частоколом з березових кругляків. Ще одно — крайнє, зачинене на колодку. Чому? питаю. Командант д-р Я. Падох пояснює, що одна група старших юнаків від'їхала на дводенну прогулькуу в гори. Їх підвезено автом біля 40 миль, а далі — мапа, компас і бувайте здорові хлопці...

В шатрі команданта, що є рівночасно прийомною залею для гостей, также саме скромне устаткування: польове ліжко, вішак на убрання нашвидку змайстрований, провізоричний столик, що гайдається на всі боки і правдивий письмовий стіл, з цілою горою паперів, листів, газет. Правда, є ще пуделечко „кексів", що ними гостинний господар частує цілу громаду.

Погода псується і над табором насуваються темні, густі хмари. Дощ, холодно...

„Накажіть хлопцям вбирати довгі штани і светри" — прошу команданта, але він успокоює мене і запевняє, що такий наказ вже давно видано.

І справді, з гори збігають юнаки і не світять голими колінами.

До віконної шибки притулюється поглядом „бабця" Каратницька і дивиться за Любіком, що з діловою міною помашерував під дощ з іншими.

Того вечора „бабця" довго молилася, щоби добрий Бог післав дітям погоду і сонце...

Іванна Савицька.
Іст Четгем, 12 серпня 1954.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Кенора — колись спірний кордонний пункт

Був такий випадок в історії Канади, що поліція одної провінції ув'язнила була поліцистів сусідньої провінції. Така чудернацька ситуація витворилася була внаслідок спору за провінційний кордон між Онтаріо і Манітобою. Спірним місцем було саме Ред Портедж — сьогодні Кенора.

Кордон між згаданими провінціями визначила спеціяльна комісія 1878 р. У 1881 р. Ред Портедж інкорпоровано як місто згідно з законами Онтаріо, іменовано мейора, радних, суддів і поліцію. Одначе 1882 р. федеральний уряд під проводом сер Джана А. Мекдоналда поширив територію Манітоби в східньому напрямі майже до Форт Вільям, включаючи в кордони Манітоби теж Ред Портедж. Так отже 1883 р. манітобський уряд іменував нового мейора міста, радних, суддю і поліцію. Одної ночі ця манітобська поліція в Ред Портедж ув'язнувала гурт „ворохобних осіб", коли її — манітобську поліційну групу — нечайно оточила онтарійська поліція, арештувала і вкинула до в'язниці в Ред Портедж. Манітобський уряд обурився тим поступком до тієї міри, що вислав збройну групу до Ред Портедж, яка в свою чергу арештувала онтарійських поліцаїв і перевезла їх до вінніпезької в'язниці. Очевидно манітобських ув'язнених поліцаїв випущено на волю.

Прем'єр Онтаріо дуже обурився на таке „грубе порушення авторитету Онтаріо" і в спеціяльному листі до манітобського прем'єра Джана Норквей написав, що „поступки того роду, якщо б виникли між двома незалежними державами, призвели б до об'явлення війни".

Обидві заінтересовані канадійські провінції очевидно здержалися від війни і передали свою спірну справу на вирішення Таємної Ради. Коли ж у 1885 р. прийшло до розгляду тієї проблеми, Олівер Мовет переміг своїх манітобських противників своїм правничим знанням і причинився до того, що Ред Портедж приверненo провінції Онтаріо. Тоді устійнено манітобсько - онтарійський кордон, так як його бачимо сьогодні. Ред Портедж з тієї пори має тільки одного мейора, одну раду, одного суддю і одну поліцію.

„Канадійська Сцена".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ

Міністер терору — Круглов

(Закінчення зі стор. 2)

щували людей, ворожих або небезпечних для комуністичного режиму. Його жертвою впали тоді тисячі українців, поляків, болгар, угорців, чехів та ін. Крім того, СМЕРШ постачав для СССР фахівців, виловлював совєтських громадян ,що не хотіли рапатріюватись, і „охороняв" совєтську армію від „розкладових впливів" Заходу.

Кривава діяльність СМЕРШ-у за весь час його існування повністю лежить на чорній совісті Сталіна і його ставленця Круглова.

За заслуги перед урядом і партією Сталін призначив Круглова своїм особистим охоронцем, і він супроводив „генераліссимуса" на Тегеранську Ялтинську і Потсдамську конференції. На світлинах з цих конференцій Круглова можна бачити якраз за спиною Сталіна. Як офіційну особу, відповідальну за безпеку чужоземних гостей на Ялтинській і Потсдамській конференціях, Круглова нагороджено високими англійськими і американськими орденами.

Після ліквідації в 1949 р. СМЕРШ-у, функції якого перебрало міністерство внутрішніх справ(Круглов в ранзі генерал - лейтенанта зайняв становище міністра внутрішніх справ, а його поплічники Абакумов і Меркулов стали на чолі Міністерства Державної Безпеки (МГБ). Міністром був він майже чотири роки, але з обмеженнями, бо фактично підлягав Берії, що був шефом двох міністерств — МВД і МГБ. У цей час Круглов займався переважно тим, що постачав на „великі сталінські будови" дармову робочу силу арештованих його опричниками людей. За це дістав другий орден Леніна.

Після смерти Сталіна, коли в Кремлі почалася боротьба за владу, лише завдяки Круглову, що зрадив свого шефа і покровителя Берію, Маленков вийшов переможцем. Сьогодні Круглов — одна з найбільш впливових осіб в Кремлі.

В. С-ко

ПОВІДОМЛЕННЯ

Головна Рада Братства Українських Січових Стрільців повідомляє, що під час відбуття Загального З'їзду б. українських вояків, присвяченого 40-літтю виступу Українських Січових Стрільців, в днях 18 і 19 вересня ц. р. у Филаделфії відбудеться у неділю 19 вересня ц. р. год. 12 полудне в залі Клюбу Горожан при 847 Н. Френклін вул., Зустріч Українських Січових Стрільців, на яку просимо членів Братства УСС всіх Станиць в ЗДА та Торонто і Монтреал в Канаді.

На Стрілецьку Ватру в Черчу в суботу, 28-го серпня ц. р., год. 7 вечором повинні прибути всі УСС зі Станиць Ню Йорк і Филаделфія та їх околиць.

За Головну Раду Братства УСС
Іван Поритко, заст. голови;
Лев Лепкий, секретар.

УВАГА! УВАГА!

ЧЕРГОВІ НАРАДИ

ПРЕДСТАВНИКІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ МЕТРОПОЛІТАЛЬНОЇ ОКРУГИ м. НЮ ЙОРКУ

в справі

СОЮЗОВОГО ФЕСТИНУ

який плянується

НА НЕДІЛЮ, 12-го ВЕРЕСНЯ на „СОЮЗІВЦІ"

— відбудуться —

у вівторок, 24-го серпня 1954 р.,

о год. 8-ій ввечорі,

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
142 Друга Евеня, Ню Йорк.

Присутність бодай одного представника з кожного Відділу конечна.

ЗА КОМІТЕТ:
Михайло Пізнак, заст. гол. предс.; Петро Кучма, гол. контр.
Марія Демидчук і Ярослав Падох, гол. радні

Увага! Члени Українського Народного Союзу! Увага!

В НЕДІЛЮ, 12-го ВЕРЕСНЯ 1954, на СОЮЗІВЦІ,

ВАКАЦІЙНО - ВІДПОЧИНКОВІЙ ОСЕЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ біля КЕРГОНКСОН, У СТЕЙТІ НЮ ЙОРК,

— відбудеться —

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ

СОЮЗОВИЙ ФЕСТИН

що його влаштовує Комітет Відділів УНС метрополії Ню Йорку і Ню Джерзі.

Цей **ФЕСТИН** буде найбільшою товариською імпрезою в цьому році. Численні Відділи вже заповіли свою участь. Закликається усі інші відділи УНСоюзу, зокрема із стейтів: **Ню Йорк, Ню Джерзі, Пенсилвенія, Делевар, Конектикат, Ровд Айленд,** як теж із віддалених стейтів зорганізувати на цей день спеціяльні прогулянки.

Усі охочі до поїздки на СОЮЗІВКУ на цей **ФЕСТИН**, члени і не-члени УНС, повинні зголошуватись у секретарів місцевих відділів УНС, які подбають про відповідний транспорт. У програмі **Фестину**, крім товариської зустрічі та побуту на СОЮЗІВЦІ, багата і різноманітна мистецько-розвагова імпреза та багато всіляких несподіванок. Чудові приміщення, прекрасні краєвиди, великі простори, спортові майданчики, купальний басейн та інші вигоди на СОЮЗІВЦІ дадуть кожному можливість провести найприємніше час на дозвіллі, відпочинку, забавах та культурних розвагах, а славна вже кухня на Союзівці та бара дадуть кожному можливість заспокоїти апетит і спрагу.

ПЛЯНУЙТЕ ВЖЕ СЬОГОДНІ ПОЇЗДКУ НА СОЮЗІВКУ В НЕДІЛЮ 12-го ВЕРЕСНЯ

МОЖНА ПРИЇЖДЖАТИ ВЖЕ В СУБОТУ, 11-го ВЕРЕСНЯ, АЛЕ ТІЛЬКИ ЗА ПОПЕРЕДНІМ ЗАМОВЛЕННЯМ НІЧЛІГУ

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри працівників.

Зі Спорту

5:1 — ВЕЛИКИЙ УСПІХ ТРИЗУБА!

Торонто. — Футбольна команда УСК Тризуб здобула дальшу перемогу в Н. Лізі, взявши на грищі Фред Гамілтон ПОЛЯКІВ високим рахунком 5:1 воріт. Остання зустріч відкрила багато цінного матеріялу, який зарепрезентувала добра дефензива Тризубу. Воротарі — Шабо чи Маріо, фіґури захисту — Коваль, Фера, Білоус II, Кузьменко (зараз павзує, зламання руки), Бабинець і Білоус I — це надійні основи команди. Тріскан — зірка Ніцци, Франція добуває уже на першій пів-грі ДВОЄ ВОРІТ, коли Гартман, Вайт-Іґолс реванжується тільки раз — і останній раз! Програвши першу пів-гру 1:2, поляки сильно натискають, одначе неспроможні перемогти захисту і воротаря українців — Шабо.

Напад — який уміє робити несподіванки, контруючи партнера випадами, добуває ТРОЄ ВОРІТ, коли дефензива — виходить на чисто „нуль".

Двоє воріт стріляє — СКОЦЕНЬ II — наш інтернаціонал, коли одні були ділом надійного правого крайника Дениса. Після 16 гри УСК Тризуб має рекорд — 16 точок і 41:36 відношення воріт. Команда стоїть на 5 місці і має розіграти ще 4 матчі. Тризуб займе 5-те або 6-те місце.

ДАЛЬШІ ВИСЛІДИ ФУТБОЛУ

Останні результати футбольних змагань за чемпіонат Н. Ліґи — Онтеріо:

УКРАЇНА — Вайт Іґолс	1:1
Кенедієнс — Олімпія	1:1
ТРИЗУБ — Гунґарія	1:1
УКРАЇНА — Кенедієнс	1:1
ТРИЗУБ — Ст. Ендріюс	2:0
Олстер — Італія (!)	2:1
ТРИЗУБ — Олімпія	1:0
УКРАЇНА — Гакоаг Монтр.	1:0

Богдан Прудиус.

Новленд і Ніксон змагатимуться за кандидатуру на президента 1956 р.

Вашинґтон. — На основі недавніх правиборів у Каліфорнійському стейті вже тепер передбачають, хто буде республіканським кандидатом на президента, якщо Айзенгавер не погодиться вдруге кандидувати. Прихильники Новленда хваляться успіхом у правиборах в Каліфорнії, але приятелі Ніксона заявляють, що це не кінець, а тільки початок змагань між двома республіканськими провідниками. Ніксон, з огляду на своє високе становище, не може тепер надто анґажуватися в виборчій боротьбі, але коли рішатиметься справа його можливої кандидатури на президента ЗДА, то він матиме розв'язані руки. Прихильники Ніксона підкреслюють і ту обставину, що Айзенгавер поручає Ніксонові вирішувати важливі державні справи, а це означає, що він підтримуватиме кандидатуру Ніксона, якщо сам не схоче кандидувати. Айзенгавер невдоволений із непорозуміння в своїй партії і тому багато хто з політиків думають, що він вирішив 1956 року закінчити свою політичну кар'єру, до якої його прихильники так довго його намовляли 1952 року.

ЗДА й Канада почали будувати електрівню

Мессена, Н. Й. — Губернатор Томас Дюї натиснув автоматичний вилучник і тим способом в імені ЗДА почав будову великої електрівні на ріці св. Лаврентія. Будова триватиме п'ять років і коштуватиме 600 мільйонів долярів. Ця електрівня буде менша на цьому континенті тільки від Греблі Гренд Кулі в стейті Вашинґтон. Будову почато по обох боках кордону в ЗДА і Канаді. По канадійському боці присутній був канадійський прем'єр — міністер Луїс Ст. Лоран. Губернатор Дюї відчитав лист Айзенгавера, в якому американський президент пише, що тепер „здійснилися мрії, які ми довгий час плекали". Айзенгавер висловив найщиріші побажання для прем'єра Лорана та губернатора Дюї і виразив надію, що ця нова будова служитиме для добра народів обох країн. Започаткування побудови нової греблі припало на 418-роковини з дня відкриття ріки св. Лаврентія Джаком Карт'є 10 серпня 1536 року. Її названо ім'ям святого, який припадав на той день календаря. Прем'єр Лоран усвоїй промові сказав, що в здійсненні цієї будови він бачить збільшення сил Західнього світу. Це діється в дусі Організації Північно-Атлантійського Порозуміння, щоб скріпити силу вільних держав та відібрати аґресорам охоту до нападу. І тому і ця будова і будова водного шляху на ріці св. Лаврентія, — сказав прем'єр Лоран, — причинок до вдержання світового миру.

● Свен Джоффс, 33-річний син, і Рафаель Джоффс, 70-літній батько, зустрівшись після довгих років розлуки, не могли порозумітись. Син виїхав змалку до Америки і забув свою рідну фінську мову, а батько знає по-англійськи лише кілька слів. Обидва приїхали на зустріч до Ірляндії і там почували себе погано, бо трудно було знайти путнього перекладача.

Вступайте в члени У. Н. СОЮЗУ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Т-во ім. І. Франка відд.372, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 21-го серпня, о год. 8-ій веч., в Домі VFW, Вашинґтон вулиця. Проситься всіх членів обов'язково прибути на збори і вирівняти свої вкладки. — А. Кручак, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Т. Шевченка відд. 64, відбудуться в суботу, 21-го серпня, о год. 7:30 веч., на Майн вул., у Вінярського в Патерсоні. Просимо всіх членів прийти на збори. — І. Вурний, секр.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. Т. Шевченка відд. 42, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22-го серпня, о год. 2-ій попол., в приміщенні УНДому при 237 Говп Евеню. На збори просимо всіх прийти бо є важні справи які повинні рішати члени. Ідучи на збори приведіть зі собою нових членів щоби їх вписати до УНСоюзу і тим причинитися до його розбудови. — В. Марущак, рек. секр.;

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Т-во Запорозька Січ відд. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22-го серпня, о год. 2-ій попол., в залі церковній, 565 Roosevelt Ave. Проситься всіх членів явитися на час. Довгуючі члени, щоб вирівняли свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. — Гр. Волянський, Н. Кіра, І. Маркович.

САВТПОРТ, КОНН. — Т-во ім. Т. Шевченка відд. 84, подає до відома своїм членицям і членам місцевим і позамісцевим, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 22-го серпня, о год. 4-ій пополудні, в залі УНДому при 279 Кінґс Гайвей Вест, Савтпорт, Конн. Проситься всіх прибути на час і поплатити свої місячні вкладки і полагодити всі справи, які будуть на деннім порядку, а найважніше обговорити і ухвалити відвідини Союзівки на неділю, 12-го вересня. — О. Куян, предс.; М. Сендзік, кас.; П. Дудко, секр. Адреса секр: 140 Bronson Rd., Southport, Conn. Tel. C.L..9-2078.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Дністер" 430 відд., подає до відома своїм членам, що побір складок за місяць серпень відбудеться в суботу, 21-го серпня, в Укр. Клюбі, при 23-ій і Брави вулицях, в год. від 7-ої до 9-ої вечером і в неділю, 22. серпня в Укр. Клюбі при 846 Н. Френклин вул., в годинах від 12-ої до 2-ої пополудні. — О. Бакай.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.—Т-во „Любов" відд. 370, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22-го серпня, разаз на закінченню співаної Сл. Божої. Проситься всіх членів прибути на збори бо є важні справи до полагодження. Пригадується довгуючим членам, щоб конче цього місяця вирівняли свої вкладки бо інакше будуть суспендовані. Проситься членство прибути і обговорити закінчення сезону на „Союзівці". Наш відділ обов'язково повинен взяти участь. Для тих, які не мають своїх авт а хотять їхати на „Союзівку", відділ замовляє автобус на 44 особи. Ціна виїзду, обід на „Союзівці" є дуже уміркована, тож просимо всіх членів які мають нагоду виїхати — записатися. — К. Стасюк, предс.; В. Колисняк, кас.; Р. Голубович, рек. секр.; В. Ґіна, секр.

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society Branch 259, will be held on Sunday, August 22, at Church Hall, 4952 So. Paulina St., at 2.00 P.M. — P. Trušiak, Rec. Sec.

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В СВОБОДІ!

ТАРЗАН, ч. 3827. Корінь лиха.

Дорія лежала з зв'язаними руками й ногами на шкірою прикритому тапчані в горішній кімнаті палацу, очікуючи своєї долі.

Відчинилися двері, увійшов до кімнати Ерот із ввічливим усміхом на своєму злющому лиці.

— Ах, люба Доріє! Яка зла доля привела тебе сюди? — закричав він.

— Ви, без сумніву, могли б краще на це відповісти, як я, — відповіла вона.

— Так, — признався він. — Через те, що я спричинив арештування вас, Гемнона і вашого батька. Бо, будучи гарнішою за Немону, ви завтра згинете в Караторі.